

Sølvi Linde

Leder

Hvordan man skal ha det som gammel, avhenger av mange faktorer: Biologiske, psykologiske, sosiale og kulturelle. Vi lever i samspill, og vi eldes i samspill. Livet vårt, avhenger til enhver tid både av hvem vi er og hvem vi har rundt oss, uansett hvilke samfunnskategori vi tilhører. Til tross for lite forskning er det mye som tyder på at aldring hos utviklingshemmede starter tidligere enn hos andre. Mest kunnskap har vi om Downs syndrom, og blant dem kan aldring starte allerede i førti-årene selv om det er store individuelle forskjeller. Likevel blir psykisk utviklingshemmede i dag eldre enn noen gang og mange lever til de er langt over sytti.

Dette vet vi. Hvorfor er det da ingen eldrepolitikk som er synlig og styrende på dette området? Hvorfor snakker vi ikke om nedtrapping og pensjonisttilværelse for denne gruppen? Hvordan tenkes det i forhold til opptrapping av hjelp i bofellesskapet, eventuelt tilbud om sykehjemsplass? Mange bofellesskap har ikke bemanning beregnet på at folk skal ha korte arbeidsdager, eventuelt ikke gå på arbeid i det hele tatt. I miljøarbeidet har man hatt en kultur på å

tilrettelegge for at folk skal gjøre mest mulig selv og fokus på ivaretagelse eller utvikling av nye ferdigheter. Hvordan oppleves det å bli gammel på et sånt sted?

Når noen som i utgangspunktet er hjelpe-trengende blir gamle, vil de kunne bli sterkt hjelpetrengende. Er det da politisk korrekt å søke sykehjemsplass? Ønsker vanlige sykehjem å gi tilbud til utviklingshemmede? Vil en i tilfelle plassere utviklingshemmede sammen med andre eller opprette en egen avdeling? Eller tenker en at utviklingshemmede som har tilbud i et bofellesskap skal få dø hjemme? Har personalet i så fall den kunnskapen som er nødvendig for å ivareta den enkelte og hans/hennes pårørende på en god måte?

Her er bare spørsmål og ingen svar. Og det er mitt poeng. Det ser ikke ut som om noen har tenkt lange tanker, skrevet dokumenter og nedfelt dem i retningslinjer som antyder en praksis. Vi etterlyser altså en eldrepolitikk på dette området. Vi trenger det!!

Sølvi

Innhold:

- 4** **Selvbestemmelse i praksis**
Merete Stavang
- 6** **NAFO 2005 – Norsk Atferdsanalytisk Forenings årsseminar på Storefjell**
Thomas Owren
- 24** **Varig tilrettelagt arbeid og brukernes nettverk**
Kjell-Arne Dybvik
- 35** **Bokomtale**
Ingunn Nordstrøm Ellingsen
- 36** **Lagöverträdare med bristande begåvning och tvångsvård**
Agneta Kanold